

Notitie over voedselkeuze van Ransuilen in de winter 1981-1982

Erwin Goutbeek & Martin van der Kamp

Inleiding

Op 22 februari 1982 troffen wij circa 10 Ransuilen aan in een grove dennenbos van ongeveer 80 jaar oud op de Hoorneboeg ten zuiden van Hilversum (atlasblok 32-21). Alle braakballen, die wij onder de bomen vonden van deze overwinterende Ransuilen, hebben wij verzameld. In totaal ongeveer 675 braakballen en wat losse resten, die er ongetwijfeld al de gehele winter gelegen hadden.

De volgende dag hebben wij de situatie ter plaatse in kaart gebracht. De Ransuilen zaten nu niet alle weer op de zelfde plaatsen, maar wel allemaal in directe omgeving. Wij telden zelfs twee Ransuilen meer dan de dag tevoren. Maar om verstoring van de vogels te voorkomen hebben wij verder niet intensief naar meer dieren gezocht. Op 5 maart 1982 zijn wij nog een keer in het gebied geweest.

Terrein

Het gebied, dat de 'Hoorneboeg' wordt genoemd, ligt ten zuiden van Hilversum. Het is een vrij groot dennenbos met aan de noordkant de Hoorneboegse Heide. De buitenplaats 'De Hoorneboeg' maakt deel uit van het dennenbos. Ten oosten van het gebied loopt de oude weg van Hilversum naar Utrecht, via de Hollandsche Rading. Bij de roestplaats is het vrij onrustig omdat er vlakbij een druk gebruikt fietspad loopt, terwijl op circa 100 m afstand een verharde privé

weg ligt waarover nog wel eens een auto of een bromfiets rijdt. Maar daar storen de vogels zich niet aan en blijven rustig zitten.

Inhoud van de braakballen

Bij het determineren van de inhoud van de braakballen bleek dat zich daarin voornamelijk Veldmuizen (*Microtus arvalis*) bevonden. Deze soort leeft in niet al te hoge vegetatie, zoals bermen, spoordijken, slootkanten, kort grasland, weiland, dijken, cultuurland en ak-

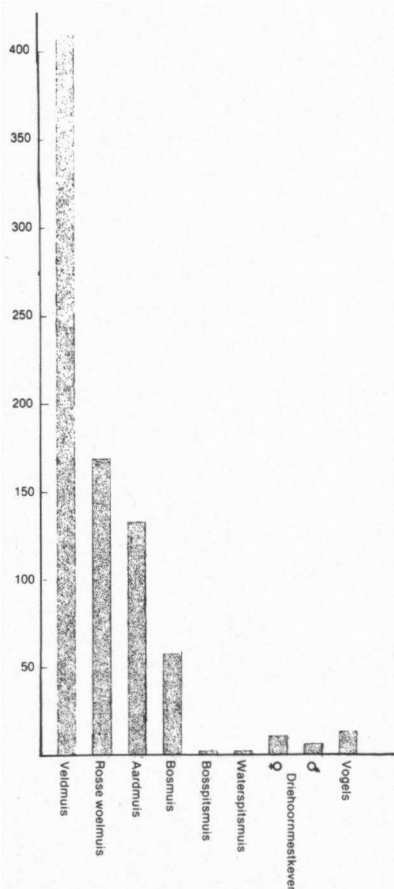

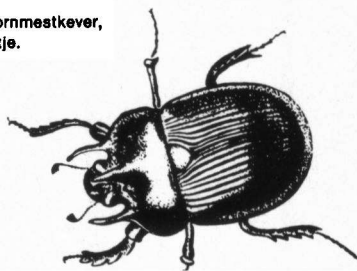
Foto pagina 109:
Ransullen helpen ons aan gegevens over het voorkomen van zoogdieren.
Foto: Henk Harmsen.

Foto boven:
Winteropname van het jachtgebied van de Ransullen op de Hoorneboeg.

Foto rechtsboven:
De Hoorneboegse Heide, eveneens jachtgebied van de Ransullen.

Foto rechtsonder:
Hier werden de braakballen van de Ransullen verzameld.
Foto's: Jaap Taapken.

Driehoornmestkever, mannetje.

kers. Ze zijn in Nederland algemeen en zowel overdag als 's nachts actief.

Daarna komen de Rosse Woelmuizen (*Clethrionomys glareolus*) er het meeste voor. Deze soort leeft hoofdzakelijk in open bossen, zowel gemengde als loofbossen (elzenbossen). Ook deze soort is zeer algemeen in Nederland en ze zijn evenals de Veldmuis, zowel overdag als 's nachts actief.

De Aardmuis (*Microtus agrestis*) komt voor

op vochtige terreinen met flinke begroeiing, op heide en in licht bos. Deze soort is minder algemeen dan de Veldmuis en meer dan de eerder genoemde soorten boven de grond en is overdag en 's nachts actief.

De Bosmuis (*Apodemus sylvaticus*) komt in verschillende biotopen voor: duinen, bossen (met en zonder ondergroei), weiland en bij schuren en dergelijke. Deze soort is algemeen in Nederland en is overwegend een nachtdier. Wat betreft de spitsmuizen troffen wij twee soorten in de braakballen aan.

De Bosspitsmuis (*Sorex araneus*) komt ook in veel verschillende biotopen voor, zoals open, ruig grasland, moerasland, bos, duin en park. De soort is algemeen in Nederland en is 's nachts iets meer actief dan overdag.

De Waterspitsmuis (*Neomys fodiens*) komt, zoals de naam al verraaft, voor in de nabijheid van water met veel dekking. Ten oosten van het dennenbos en de rijksweg Hilversum-Utrecht (A 27) ligt het Hilversumse Wascheer, waar wel Waterspitsmuizen voorkomen. De Waterspitsmuis is overdag en 's nachts actief en is vrij zeldzaam voorkomend in Nederland. Maar óók het Tienhovens Kanaal is niet ver van de roestplaats vandaan.

Dan tot slot de enige keversoort, waarvan de resten in de braakballen van de Ransuilen werd gevonden, is de Driehoornmestkever (*Ceratophyus typhaeus*). Deze kever komt voor in Midden- en West-Europa en kiest

■ Erwin Goutbeek, Ruitenborghstraat 27, 7721 BB Dalfsen & Martin D. van der Kamp, Celebeslaan 7, 1217 GT Hilversum.

hoofdzakelijk heidevelden uit voor het graven van hun gangen.

Leeftijden

Een roestplaats van Ransuilen kan soms wel 80 jaar in gebruik blijven. Een Ransuil wordt weliswaar niet zó oud, maar er zijn wel leeftijden vastgesteld van 15 jaar en ouder.

Ons laatste 'contact' met de Ransuilen

Op 3 april 1982 hebben wij het terrein nog eens bezocht. Maar er waren geen Ransuilen meer. Aan de hoeveelheid braakballen te oordelen waren ze zeker al een maand weg. Ze zullen toen ongetwijfeld naar hun broedbiotopen zijn gegaan. In de omgeving worden regelmatig broedgevallen vastgesteld. Laten wij hopen dat ze de volgende winter weer ongestoord op hun oude roestplaats kunnen verblijven.

